

طرح دوره ی درس «حقوق اساسی ۳»

مقطع کارشناسی حقوق

نیم‌سال نخست تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸

کاوه پولادی

kurdistanuni.academiccourses@gmail.com

الف) موضوع و طرح درس

هنگام گشودن قوانین اساسی، فزون بر ساختارهای سیاسی با حقوق و آزادی‌های بنیادینی سروکار می‌یابیم که گویای وجه هنجارین چنین قوانینی است. عنایت به آزادی فردی حرکتی است از طرد مفهوم «رعیت» و نیل به معنای «شهروندی». به دیگر سخن، وجود مردمانی که آزادی خویش را در برابر اقتدار سیاسی جشن می‌گیرند. در قانون اساسی ایران نیز فصلی به «حقوق ملت» اختصاص یافته است. فصل مزبور، صورت‌بندی حقوقی است که ما را به سوی پس‌پشت قواعد رهنمون می‌گردد. زین‌رو، یافتن اندیشه‌ی سازنده‌ی این صورت‌بندی حقوقی، گرانگاه دوره‌ی آموزشی پیش‌رو خواهد بود. توضیح اینکه این دوره با ابتای بر فهم اصطلاح‌شناسی حقوق اساسی (درس حقوق اساسی ۱) و نتایج حاصله از ساختارهای سیاسی (دوره‌ی حقوق اساسی ۲) به سوی درک ترکیب عوامل فراحقوقی در بطن قواعد (اصول) حقوق اساسی گام برمی‌دارد. در این راستا، مفاهیم کلیدی فصل سوم قانون اساسی سرزمین‌مان، در سطح مفهوم به بند تعریف کشیده خواهند شد و سپس نحوه‌ی تلقی قانون‌گذار اساسی مورد ارزیابی قرار خواهند گرفت. با عنایت به گزاره‌های فوق، می‌توان چنین طرح اجمالی را قابل ترسیم دانست:

۱. تمهیدات نظری و روشی
(تعیین رویکرد نظری، روش تحلیل بحث، تعیین مفاهیم کلیدی جهت تتبع)
۲. مفهوم امر عمومی
۳. معنای ملت و آثار بار شده بر آن
۴. آزادی و تساهل
۵. سنت‌های منتج شده از آزادی
۶. معنای برابری و نحوه تجلی‌اش در قانون اساسی
۷. معنای برادری و همبستگی
۸. سنجش سکولاریسم و ایجاد تفکیک‌های سیاسی - اجتماعی در زندگی جمعی

شایان ذکر است که طرح جزئی و دقیق هر جلسه از طریق پست الکترونیک فوق‌الشاره یا کانال (WhatsApp) برای اعضای کلاس به صورت هفتگی ارسال می‌گردد.

ب) اهداف درس

- آشنایی با مفاهیم هنجارین در حقوق اساسی
- آگاهی از زمینه‌های تاریخی و فلسفی در شکل‌پذیری مفاهیم هنجارین
- تمرین آزادی و خودشناسی
- کسب نگرشی انتقادی در تحلیل قانون اساسی

ج) منبع پایه

سید محمد هاشمی، *حقوق اساسی جمهوری اسلامی ایران؛ حقوق بشر و آزادی‌های اساسی*، تهران: نشر میزان. (ترجیحاً از آخرین چاپ کتاب استفاده

گردد.)

د) پلان کلاس

- تمرین بیان آزاد
- ارائه گزارشی از جلسه گذشته توسط یکی از اعضای کلاس
(همه اعضای محترم می‌بایست آمادگی لازم را داشته باشند.)
- طرح بحث جدید در قالب پرسش
- تعامل و اظهار نظر در باب پرسش مطروحه
- تبیین و تحلیل بحث
- زمان برای تأمل (۵ دقیقه)
- گفتگو
- حضور و غیاب

ه) مقررات حاکم بر کلاس

- با عنایت به ارج مندی زمان، کلاس رأس ساعت ۱۰ آغاز می‌گردد و مدت زمان کلاس ۱:۳۰ دقیقه خواهد بود. حضور کامل در کلاس الزامی است. (پس از تشکیل کلاس در موعد مقرر، تاخیر به مدت یک ربع ساعت مجاز خواهد بود. پر واضح است که پس از آن اعضاء کلاس نمی‌توانند در کلاس حضور یابند.)
- با عنایت به احترام به گفتگوی کلاسی و عدم گسستن کلام، لطفاً تلفن همراه خود را خاموش نمایید.
- با عنایت به اهمیت درک مفهوم اکنون، اعضای محترم کلاس مجاز به ضبط مباحث نمی‌باشند.
- در صورت داشتن میهمان، می‌بایست قبل از آغاز کلاس با بنده هماهنگی لازم به عمل آید.

و) نحوه‌ی ارزشیابی

* فعالیت کلاسی (۵ نمره)

۱. حضور در کلاس (۲ نمره) ۲. مشارکت فعال در مباحث (۳ نمره)
- ۱) نمره اضافه به سخنان برگزیده در تمرین بیان آزاد، تعلق می‌گیرد.

* آزمون پایان ترم (۱۵ نمره)

این آزمون مشتمل است بر:

۱. پرسش مقدماتی
۲. پرسش‌های تبیینی
۳. پرسش تحلیلی